

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Energimarknadsinspektionen

Yttrande över Energimarknadsinspektionens förslag till föreskrifter om vad som avses med kvaliteten i nätverksamheten m.m.

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

I remissen ingår förslag till Energimarknadsinspektionens föreskrifter om vad som avses med kvaliteten i nätverksamheten och vad som avses med ett effektivt utnyttjande av elnätet vid fastställande av intäktsram.

I sak anges förslaget innebära bland annat följande. Den indikator som används för att främja en jämn belastning i elnätet ska enligt förslaget vara utnyttjningsgraden, i stället för medellastfaktorn som är den som gäller enligt dagens regelverk. Utnyttjningsgraden anges i förslaget som kvoten mellan medelvärdet av samtliga dygnsmedeleffekter och medelvärdet av de fyra högsta dygnsmaxeffekterna under ett kalenderår. Vidare innebär de nya föreskrifterna att utfall ska rapporteras enligt en så kallad justerad utnyttjningsgrad i händelse av nyansluten lokal produktion efter normperiodens slut. En sådan justerad utnyttjningsgrad beräknas på samma sätt som utnyttjningsgrad generellt, men med den skillnaden att inmatningspunkter som satts i drift efter normperiodens slut inte tas med i beräkningen. Vidare föreslås en uppdatering av bestämmelserna för transmissionsnätsföretag. De båda förändringarna anges gälla att normperioden för transmissionsnätsföretag minskas från tio till sju år och att gränsen för vilka oaviserade avbrott som behöver rapporteras ändras från dagens gräns på avbrott som varar längre än 100 millisekunder till sådana som varar längre än 500 millisekunder. Vidare föreslås att varje delincitament ska begränsas till en tredjedel av regulatorisk avkastning innan summering till total incitamentsjustering. Därutöver föreslås att det ska anges i föreskrifterna hur incitamenten beräknas för redovisningsenheter som samredovisas. Utöver detta föreslås några ytterligare ändringar som anges endast innebära förtydliganden jämfört med innehållet i motsvarande tidigare föreskrifter (som har upphävts).

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen anges bland annat följande som bakgrund till förslaget. Det svenska elnätet drivs som ett reglerat monopol där nätföretagen finansierar sina kostnader genom avgifter för kunderna. Ett nätföretag kan ha flera redovisningsenheter (exempelvis om företaget har både lokalnät och regionnät) och varje redovisningsenhet har en egen

intäktsram. Energimarknadsinspektionen fastställer intäktsramen som ska gälla för en tillsynsperiod på fyra år. Intäktsramen fastställer på förhand vad redovisningsenhetens avgifter högst kan uppgå till. Det anges att syftet med intäktsramsregleringen dels är att företagens kunder ska få förutsägbara avgifter, dels att göra det möjligt för företagen att investera i och underhålla näten.

Det anges också att när intäktsramen bestäms ska hänsyn tas till kvaliteten i nätverksamheten samt till i vilken utsträckning denna verksamhet bedrivs på ett sätt som är förenligt med eller bidrar till ett effektivt utnyttjande av elnätet. En sådan bedömning anges kunna medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen. Denna justering av intäktsramen benämns ofta incitament för kvalitet och effektivt nätutnyttjande. Incitamentet för effektivt nätutnyttjande anges vara uppdelat i två delincitament: ett för nätförluster och ett för jämn belastning.

Kvalitetsincitamentet anges kunna justera den regulatoriska avkastningen på kapitalbasen beroende på hur god leveranssäkerhet som företaget har haft sett till antal avbrott och avbrottens längd. Nätföretag som presterar sämre än normnivån får ett avdrag på intäktsramen, nätföretag som presterar bättre än normnivån får ett tillägg till intäktsramen.

När det gäller nätförlustincitamentet anges detta som sagt vara uppdelat i en del för nätförluster och en för belastning. I nätförlustincitamentet jämförs ett företags nätförluster under tillsynsperioden med en fastställd normnivå. För lokalnät används en gemensam normnivåfunktion i likhet med kvalitetsincitamentet. För regionnät och transmissionsnät används nätföretagets egen historik som norm. Incitamentet prissätts med hjälp av medelvärdet av den faktiska kostnaden per megawattimme som nätföretagen haft för att täcka upp för de uppkomna nätförlusterna under tillsynsperioden samt den faktiska mängden inmatad el i elföretagens elnät. Belastningsincitamentet avser att styra mot att jämna ut effektbehovet, belastningen, i elnätet i förhållande till överliggande elnät. (För lokalnät är regionnät överliggande nät, för regionnät är transmissionsnätet, även benämnt stamnät, överliggande nät). En jämnare effektprofil anges ha flera potentiella fördelar, bland annat ett minskat investeringsbehov, både i eget och överliggande nät. Belastningsincitamentet anges vara uppbyggt för att mäta utvecklingen av hur jämn belastningskurvan (den in- och utmatade effekten) är mot överliggande nät över tid. I incitamentet beräknas en normnivå för en belastningsindikator utifrån nätföretagets egen historik och jämförs med utfallet för densamma under tillsynsperioden. Belastningsindikatorn som används för tillsynsperioden 2020 – 2023 anges vara medellastfaktorn (som alltså skulle bytas ut mot utnyttjningsgraden, enligt förslaget). En förbättring eller försämring av hur jämn belastningskurvan är mellan norm och tillsynsperiod ger ett påslag eller avdrag på ett nätföretags avkastning på kapitalbasen. (Utformningen av såväl kvalitetsincitament som nätförlustincitament som de ser ut idag beskrivs mer detaljerat i konsekvensutredningen, sidorna 4 – 9. I samma avsnitt beskrivs även utformningen av den föreslagna nya belastningsindikatorn utnyttjningsgrad mer detaljerat).

Det anges vidare att Energimarknadsinspektionen under översynen inför nästa tillsynsperiod (2024 – 2027) har identifierat ett antal områden där regleringen kan förbättras och skapa tydligare och bättre styrsignaler för nätföretagen att uppnå de mål som finns med incitamentsregleringen. Dagens indikator för belastningsincitamentet, medellastindikatorn, anges styra mot jämn belastning under varje enskilt dygn och detta anges innebära att den inte styr tillräckligt kraftigt mot att minska de högsta effekttopparna på årsbasis. Att medellastfaktorn inkluderar samtliga gränspunkter (även mot underliggande nät) anges riskera leda till att den blir missvisande för regionnät. Utöver dessa identifierade problem

specifikt med medellastindikatorn anges också att det i dagens system finns risk att ett extremt utfall för ett visst delincitament (kvalitets-, nätförlust- eller belastningsincitament) hämmar styrsignalerna från resterande delincitament. Avbrottslängden för korta avbrott hos transmissionsnät, 100 millisekunder, anges göra det svårt att skilja på faktiska avbrott och andra händelser i nätet. Längden på normperioden för transmissionsnät, tio år, anges vidare medföra att det tar förhållandevis lång tid innan varaktiga förändringar som är utom Affärsverket svenska kraftnäts kontroll får genomslag i normperioden. Att det idag inte finns någon på förhand fastställd metod för hur incitamenten ska beräknas när redovisningsenheter slås samman anges minska förutsägbarheten för de sammanslagna redovisningsenheterna (nätföretagen) och därmed deras möjlighet att göra prioriteringar i nätverksamheten.

Det anges också mer detaljerad information om förbättringspotential när det gäller belastningsincitamentet, längden på normperiod och de andra identifierade problemen i konsekvensutredningen (Se sidorna 10 – 14 i konsekvensutredningen).

Mot denna bakgrund lämnas förslagen i remissen.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en beskrivning av vilka skäl som förslagsställaren anser talar för ett behov av förändring och av de förslag som lämnas. Denna beskrivning är utförlig och förhållandevis tydlig.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det anges i konsekvensutredningen att nollalternativet skulle innebära att inte införa de föreslagna ändringarna i incitamenten. Effekterna av detta beskrivs sedan mer specifikt. Det framgår av denna beskrivning att förslagsställarens bedömning förenklat uttryckt innebär att de problem som identifierats i dagens situation skulle bli bestående. (För en mer utförlig redovisning hänvisas till sidorna 14 – 16 i konsekvensutredningen).

Vidare anges det i konsekvensutredningen att Energimarknadsinspektionen har övervägt ett antal alternativa lösningar tillsammans med en referensgrupp där det ingick representanter för branschen. Alternativa indikatorer som övervägts för jämn belastning anges omfatta utnyttjningsgraden (som myndigheten förordar) och att kombinera indikatorerna medellastfaktor och utnyttjningsgraden. En nackdel med att använda kombinationen anges vara att myndighetens beräkningar visar nätföretagens prestation med avseende på medellastfaktorn kan gå i motsatt riktning jämfört med deras prestation med avseende på utnyttjningsgraden. Medlemmar i referensgruppen anges också ha framförts att medellastfaktorn är svårare att påverka än utnyttjningsgraden kopplat till det som incitamentet ska styra mot. Förslagsställaren drar sammantaget slutsatsen att en kombination kan skapa otydliga styrsignaler vilket bör undvikas. Vidare anges förslagsställaren ha övervägt att använda en helt ny definition av indikator för belastningsincitamentet. Det anges att Energimarknadsinspektionen inte har kunnat identifiera någon sådan som skulle vara lämplig. När det gäller normperiodens längd för transmissionsnätsföretag och den längd på korta avbrott som ska inkluderas i beräkningar anges varken Energimarknadsinspektionen eller referensgruppen kunnat identifiera några alternativa lösningar. När det gäller de föreslagna begränsningarna för delincitamenten anges att varken myndigheten eller referensgruppen funnit någon alternativ begränsning annat än den föreslagna eller nollalternativet.

Vidare finns ett resonemang om alternativ till att reglera frågan. Där anges att Energimarknadsinspektionen ser det som viktigt att nätföretagen arbetar aktivt med att jämna ut lasten i nätet och att det därför är motiverat att ha incitament för detta. Myndigheten konstaterar att ett sådant arbete i nätföretagen i princip också skulle kunna främjas med informationsinsatser, men detta bedöms inte ge tillräcklig effekt utan ett ekonomiskt incitament bedöms nödvändigt. Något alternativ till att reglera hur långa normperioder ska vara respektive hur långa avbrott ska vara för att rapporteras kan Energimarknadsinspektionen inte heller se. Förslagsställaren anser vidare att det är bättre att reglera frågan om vad som gäller för sammanlagda redovisningsenheter i föreskrifterna än att låta det fortsätta vara oreglerat, eftersom dagens situation bedöms skapa osäkerhet för redovisningsenheterna.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns beskrivning av både ett nollalternativ och i några fall av alternativa lösningar för att uppnå samma syfte som förslaget är till för. Det beskrivs både för- och nackdelar med alternativen på ett tydligt och utförligt sätt. Utöver att innehållet i olika alternativ beskrivs finns det också information om hur processen gått till, av vilken det framgår att en referensgrupp kunnat bidra med sina synpunkter. Det är också värdefull information.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen anges följande. Unionsrätten syftar till att ge slutkunder säker, trygg, hållbar och konkurrenskraftig energi till ett överkomligt pris (här hänvisar förslagsställaren till Elmarknadsförordningen, 2019/943). Som ett led i detta ska tillsynsmyndigheten fastställa och eller godkänna normer och krav på tjänsternas och leveransernas kvalitet (som referens för detta anges artikel 59, Elmarknadsdirektivet 2019/944). Dessa krav anges ha införts i svensk rätt i ellagen och de anges innebära en skyldighet för Energimarknadsinspektionen att beakta kvaliteten och leveranssäkerheten i företagets sätt att bedriva nätverksamhet.

Förslagsställaren hänvisar även till energieffektiviseringsdirektivet, av vilket det anges framgå att tillsynsmyndigheten ska ge incitament för nätoperatörer att genomföra åtgärder för förbättrad energieffektivitet. Även detta anges ha införts i nationell rätt.

Det anges att föreskrifterna överensstämmer med överordnad rätt och att Energimarknadsinspektionen i sitt arbete med att ta fram dem har beaktat de generella EU-rättsliga kraven på legalitet, förutsebarhet och proportionalitet.

Regelrådet gör följande bedömning. I inledningen till konsekvensutredningen (sidorna 1-2) anges det också information om att tidigare föreskrifter om vad som avses med kvaliteten i nätverksamheten och vad som avses med effektivitet vid utnyttjandet av elnätet vid fastställande av intäktsram upphävdes den 24 november 2022. Det anges att detta skedde till följd av en dom i EU-domstolen (C 718/18) som fastställer att det inte får finnas detaljerade regler på nationell nivå som inskränker tillsynsmyndighetens oberoende vid fastställande av tariffer. Vidare anges att de nu framtagna föreskrifterna kommer huvudsakligen att behållas i sin tidigare form men vissa ändringar kommer att göras jämfört med de upphävda föreskrifterna. Regelrådet noterar att myndigheten sedan i avsnittet om förslagets överensstämmelse med EU-rätten tydliggör vilka relevanta rättsakter som har beaktats vid

framtagande av de nu föreslagna föreskrifterna. Det anges, som nämnts, också att de föreslagna föreskrifterna stämmer överens med överordnad rätt. Regelrådet finner i och för sig inget tydligt skäl att ifrågasätta myndighetens bedömning i detta avseende, men det skulle ha förbättrat konsekvensutredningens transparens om något ytterligare hade nämnts om det har gjorts specifika anpassningar av föreskrifterna för att följa de principer som framhölls i EU-domstolens dom och vilka dessa ändringar är. Även om ytterligare tydlighet i detta avseende således hade haft ett värde, framgår likväl vilka EU-rättsakter som är relevanta att beakta och att föreskrifterna bedöms överensstämma med dessa. Beskrivningen är tillräcklig även om nyss nämnda förtydliganden hade varit önskvärda.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det anges i konsekvensutredningen att ändringsföreskrifterna ska träda i kraft under 2023. Föreskrifterna kommer att tillämpas första gången för de beslut som avser 2024-2027. Avstämningen kommer att ske 2028 baserad på uppgifter från nätföretagen till Energimarknadsinspektionen som avser utfall för perioden 2024-2027. Det anges att Energimarknadsinspektionen alltid informerar om nya och ändrade föreskrifter på myndighetens webbplats. Där kommer en nyhet att läggas ut i samband med att föreskrifterna publiceras. Efter publicering av föreskrifterna kommer Energimarknadsinspektionen även att uppdatera den promemoria som beskriver incitamentsregleringen i sin helhet, så att denna beskriver tillsynsregleringen som gäller från och med tillsynsperioden 2024-2027. Dessa informationsinsatser anser Energimarknadsinspektionen vara tillräckliga.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår vilka överväganden som har gjorts vid valet av tidpunkt för ikraftträdande och avseende behovet av informationsinsatser. Beskrivningen är tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges att samtliga nätföretag beröras av incitamenten för kvalitet och effektivt nätutnyttjande. För incitamentet avseende kvalitet anges samtliga lokal-, region- och transmissionsnätsföretag och det samma anges gälla för incitamentet för nätförluster. När det gäller incitamentet för jämn nätbelastning anges lokal- och regionnätsföretag beröras. Storleken på nätföretagen anges variera från små ekonomiska föreningar med ett tiotal kunder till stora företag med flera hundratusen kunder. Sett till samtliga nätföretag anges medelvärdet för antal kunder uppgå till omkring 31 000 kunder och medianvärdet till ca 9000 kunder. Mer detaljerad information om antal kunder och dess variation mellan olika företag visas i en tabell i konsekvensutredningen. I denna tabell framgår bland annat att det lägsta antal kunder som något lokalnätföretag har är 8, medan det största antalet är knappt 970 000 medan det lägsta antalet kunder för regionnätföretag är 1 och det största är drygt 990. Det framgår också i tabellen att antalet nätföretag totalt är 175, varav 150 är lokalnätföretag, 24 är regionnätföretag och ett är transmissionsnätsföretag (Se tabell 1 på sida 42 i konsekvensutredning).

Det anges också i konsekvensutredningen att hushållskunder utgör 86 procent av anläggningspunkterna i de svenska elnäten, vilket gör hushåll till den största kundgruppen.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår att den grupp företag som berörs direkt av författningsförslaget är nätföretag och det finns information om hur många dessa företag är. Det finns också en övergripande beskrivning av deras ekonomiska storlek uttryckt som antal kunder. Såvitt Regelrådet förstår kommer nätföretagens kunder också att kunna påverkas. Därför hade det varit intressant om konsekvensutredningen också hade sagt något om i vilken mån den andel av kunderna som inte är hushållskunder kan vara företag och hur många dessa företag i så fall är. Detta är emellertid inte obligatoriskt.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Det anges i konsekvensutredningen att byte av indikator i incitamentet för jämn belastning inte medför några förändringar i nätföretagens administrativa kostnader, eftersom de redan beräknar och rapporterar indikatorn utnyttjningsgrad till Energimarknadsinspektionen i sina årsrapporter.

Att beräkna en justerad utnyttjningsgrad anges medföra vissa ökade administrativa kostnader för nätföretag med en ökad lokal produktion. Dels måste dessa företag särskilja anläggningar med nytillkommen produktion, dels måste de beräkna en ny indikator och rapportera in den till Energimarknadsinspektionen. Det anges att branschen bedömer att det kommer att ta en konsult eller en ingenjör från ett par arbetsdagar till en hel arbetsvecka att särskilja anläggningar med ny produktion från dataunderlaget och att beräkna den nya indikatorn. Energimarknadsinspektionen uppskattar att kostnaden per arbetsdag är omkring 4 000 kr om en anställd civilingenjör genomför arbetet och 10 400 kr om arbetet utförs av en konsult. Att särskilja anläggningarna skulle enligt förslagsställaren således kosta nätföretagen mellan ca 8 100 kr och 20 200 kr om en anställd civilingenjör utför arbetet. Om det i stället görs av en konsult anges totalkostnaden i stället bli mellan 20 800 kr och 52 000 kr. Kostnaden anges vara en engångskostnad per fyraårig tillsynsperiod.

Affärsverket svenska kraftnät anges få en lägre administrativ kostnad om den nedre gränsen för korta avbrott justeras enligt förslaget eftersom det blir lättare för verket att skilja på avbrott (som ska rapporteras) och andra händelser i nätet. Det anges att Energimarknadsinspektionen inte har fått några uppgifter om hur många avbrott eller händelser som varar mellan 100 och 500 millisekunder som uppstår i Svenska kraftnäts nät (och inte längre ska behöva rapporteras) och kan därför inte räkna ut exakt hur stor kostnadsminskning affärsverket får. Energimarknadsinspektionen bedömer emellertid att den maximala kostnadsminskningen för varje timme det hade tagit att sortera ut avbrott uppgår till den genomsnittliga timlönen för en civilingenjör, vilket anges vara ungefär 504 kr.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en beskrivning av hur administrativa kostnader kan både öka och minska till följd av förslaget. Kostnadsökningen till följd av justering av utnyttjningsgrad är tydligast beskriven. Det skulle ha gjorts redovisningen ännu tydligare om det hade angetts att den totalkostnad som nämns är en totalkostnad per företag, inte för alla berörda företag totalt. Detta går att sluta sig till med ledning av beloppens nivå, men hade

alltså kunnat anges ännu lite tydligare. Det hade också varit ett värdefullt förtydligande om det angavs i vilken mån den lönekostnad som nämns också inkluderar olika påslag (sociala avgifter med mera) som arbetsgivaren typiskt sett betalar. Vidare kan Regelrådet konstatera att det är mindre tydligt redovisat hur mycket förändringarna med koppling till avbrottsrapportering kan leda till kostnadsminskningar. Det finns likväl ett angivet högsta belopp per timme och detta är tillräckligt tydligt, även om liknande förtydliganden som nyss nämndes när det gäller inkludering av sociala avgifter med mera hade haft ett värde även här.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på administrativa kostnader godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

När det gäller utnyttjningsgrad som belastningsindikator och användning av justerad utnyttjningsgrad anges bland annat följande. Nätföretagen har möjlighet att påverka utfallet för indikatorn i incitamentet för jämn belastning. Utnyttjningsgraden styr dem mot att sänka effekttoppar i nätet under dagar med hög belastning i nätet och skillnaden mellan norm och utfall kan, precis som med dagens indikator, få antingen negativt eller positivt värde. Detta innebär i sin tur att företagen kan få antingen ett tillägg eller avdrag från sin intäktsram även med den nya indikatorn. Ju bättre nätföretagen är på att sänka effekttoppar under dagar med hög belastning mot överliggande nät, jämfört med sin normnivå, desto mer kommer de att premieras ekonomiskt. Motsatsvis, ju sämre de är på att sänka effekttoppar vid hög belastning, desto mer kommer de att sanktioneras ekonomiskt.

I konsekvensutredningen finns beräkningar (sidorna 39 – 41) som visar att belastningsincitamentets storlek när utnyttjningsgraden används som indikator oftast blir mellan minus 1 och plus 1 procent av nätföretagens intäktsram. I de aktuella beräkningarna används intäktsramen exklusive incitamenten för kvalitet och effektivt nätutnyttjande. Det anges att incitamentsbeloppet varierar mer per nätföretag med utnyttjningsgraden som indikator än med medellastfaktorn, men de största utfallen dämpas mer med utnyttjningsgraden. Beräkningarna visar också att incitamentets storlek i vissa fall blir positivt med den ena indikatorn samtidigt som det är negativt med den andra.

Produktionsanläggningar som anslutits lokalt efter normperiodens slut kan bidra till att försämra utfallet av utnyttjningsgraden, eftersom nya anläggningar som regel utgörs av vind- och solkraft som sänker det årliga medeleffektuttaget utan att påverka de högsta effekttopparna. Det anges att eftersom nätföretagen rapporterar en justerad utnyttjningsgrad, som exkluderar det som tillkommit efter normperiodens slut, påverkas inte nätföretagens ekonomi negativt av att de ansluter nya produktionsanläggningar. Vidare anges att Energimarknadsinspektionen inte har tillgång till historiska uppgifter för den justerade utnyttjningsgraden. Myndigheten bedömer att den justerade utnyttjningsgraden kommer att dämpa negativa utfall där nyansluten lokal produktion har haft stor inverkan och att justeringen begränsar de negativa utfallen i högre grad än de positiva.

När det gäller delförslaget att förkorta längden på normperioden för transmissionsnätföretag från tio år till sju år anges det kunna ge både positiva och negativa ekonomiska konsekvenser för transmissionsnätsföretag. Förkortningen kan leda till att strukturella förändringar får snabbare genomslag i normperioden, vilket skulle innebära att normperioden bättre avspeglar den verklighet som transmissionsnätsföretaget verkar i. Det anges att förkortningen av normperioden kan göra att den påverkas kraftigare av år med ovanligt hög eller ovanligt låg inmatning av energi, vilket kan påverka storleken på nätförlustincitamentet. Om ett år med

ovanligt låg produktion utgör en större andel av normperioden kan det höja normnivån för nätförlustincitamentet. Följande år kan transmissionsnätsföretaget påverkas negativt om det blir svårare att nå upp till normnivån. Omvänt kan ett år med ovanligt hög produktion leda till en lägre normnivå för nätförlustincitamentet, vilket kan gynna transmissionsnätsföretaget under kommande år. Det anges att Energimarknadsinspektionen inte kan bedöma hur stora de ekonomiska konsekvenserna blir, vare sig de positiva eller de negativa. Att höja den nedre gränsen för icke aviserade avbrott som ingår i beräkningen av indikatorn ILEffekt för transmissionsnät anges bara kunna ge positiva ekonomiska konsekvenser för transmissionsnätsföretaget. När man höjer den nedre gränsen innebär det att avbrott kortare än den nya tidsgränsen inte kommer att inkluderas i beräkningen av indikatorn, vilket anges innebära att incitamentet för kvalitet blir högre än om de korta avbrotten hade inkluderats. Det anges att Energimarknadsinspektionen inte har information om hur vanligt det är med de aktuella korta avbrotten men det konstateras att under tillsynsperioden varierade Svenska kraftnäts kvalitetsincitament mellan minus 22 951 kr och plus 2 751 kr per år medan summan för hela tillsynsperioden uppgick till minus 34 211 kr. Detta anges motsvara 0,0064 promille av Svenska kraftnäts intäktsram för tillsynsperioden. Mot denna bakgrund bedömer Energimarknadsinspektionen att det inte skulle innebära betydande konsekvenser för beräkningen av Svenska kraftnäts intäktsram om de korta avbrotten inte inkluderas, men att konsekvenserna som blir kommer att gynna Svenska kraftnät.

Avseende att begränsa delincitamentens storlek till en tredjedel av den regulatoriska avkastningen anges detta kunna ge både positiva och negativa konsekvenser för nätföretagen. De positiva konsekvenserna anges kunna bestå i att negativa utfall av enskilda delincitament begränsas och kan därmed inte påverka det totala utfallet av incitamenten i lika stor utsträckning som idag. Omvänt kan negativa konsekvenser uppstå när ett högt positivt utfall för ett delincitament begränsas och därmed bara kan väga upp för negativa utfall i ett eller fler av de andra delincitamenten till en viss del. Det anges att Energimarknadsinspektionen har sett exempel på att utfallet för belastningsincitamentet (både positiva och negativa värden) har kunnat motsvara mer än en tredjedel av den regulatoriska avkastningen när medellastfaktor har använts som indikator.

Regelrådet gör följande bedömning. Det är inte alla effekter på andra kostnader och verksamhet som har kvantifierats i redovisningen. I några fall finns det emellertid kvantifieringar och den kvalitativa beskrivningen kan anses tydlig. Det hade kunnat förbättra konsekvensutredningens transparens om fler effekter hade kunnat uttryckas monetärt. Vidare har Regelrådet uppfattningen att det skulle kunna finnas skillnader mellan vad som är ett mycket kort avbrott, sett till hur ett elnät normalt sett fungerar, respektive vad som är ett avbrott som är tillräckligt långvarigt för att ha betydelse i verksamheten hos en av nätföretagets kunder. Det skulle ha förbättrat konsekvensutredningens transparens om det hade funnits lite mer information om i vilken mån de avbrott som nu exkluderas från beräkningen även kan anses vara av liten betydelse för kunderna. Det finns alltså förtydliganden som hade kunnat vara värdefulla, men de är inte obligatoriska. Sammantaget kan beskrivningen anses tillräcklig även i befintligt skick.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på andra kostnader och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Det anges att Energimarknadsinspektionen bedömer att påverkan på konkurrensförhållanden för nätföretagen är mycket liten. Orsaken anges vara att företagen bedriver geografisk monopolverksamhet. Det anges innebära att endast ett nätföretag kan bedriva verksamhet

för ett geografiskt avgränsat område och att en elnätkund inte kan välja vilket nätföretag som ska distribuera elen till kundens anläggning. En ökad eller minskad kostnad för nätföretagen, vilket kan leda till ökade eller minskade kostnader för företagens kunder, kommer således inte innebära att konkurrensförhållandena mellan nätföretagen påverkas.

Vidare anges att för större kunder, såsom industrier, kan en ökad kostnad uppstå till följd av en ökad elnätsavgift. Energimarknadsinspektionen bedömer emellertid att denna kostnad är proportionell mot företagets elanvändning och att detta således bör ha begränsad effekt på företagets konkurrensförhållanden. Det anges också vara rimligt att anta att konkurrerande företag inom samma bransch nyttjar samma energikälla i sin verksamhet. För företag inom industrier där man till stor del beror av el som energikälla bör således samtliga företag påverkas i liknande utsträckning sett till företagets storlek och konkurrensförhållandena förbli opåverkade.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en tydlig förklaring till varför konkurrensförhållanden mellan de direkt berörda företagen inte bör påverkas. Detta är i sig värdefullt. Vidare finns ett resonemang om möjlig påverkan av konkurrensförhållandena för företag bland nätföretagens kunder. Det är värdefullt att även denna beskrivning finns. Regelrådet har emellertid i synpunkter på den bild som ges av påverkan på de kunder som är företag. En aspekt som inte blir belyst i förslagsställarens resonemang är möjliga effekter på svenska företags relativa konkurrenskraft gentemot företag i samma bransch i andra länder. Förslagsställaren anger att en eventuell ökad kostnad för högre elnätsavgift skulle vara proportionell mot företagets elanvändning vilket eventuellt, såvitt Regelrådet kan förstå, skulle kunna innebära att effekter för elintensiva företag blir särskilt intressanta. Elintensiva företag kan vara föremål för internationell konkurrens, såvitt Regelrådet kan förstå, i förhållandevis hög grad och inte nödvändigtvis begränsat till den europeiska marknaden. Det är möjligt att påverkan på relativ konkurrenskraft till följd av förslagen som lämnas i denna remiss inte är särskilt omfattande, men det kunde och borde likväl ha sagts något om möjlig påverkan på internationell konkurrens. När så inte görs är beskrivningen, trots att den i och för sig innehåller mycket värdefull information, inte tillräckligt tydlig.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen anges att Energimarknadsinspektionen bedömer att de ändrade bestämmelserna inte kommer att påverka företagen i annat avseende än vad som tagits upp under övriga punkter.

Regelrådet har inga invändningar mot denna bedömning.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det anges i konsekvensutredningen att det är nödvändigt att samtliga kunder, oavsett om de är anslutna till små nätföretag eller stora, är garanterade att nätföretagens intäktsramar motsvarar skäliga kostnader i verksamheten. Nätföretagen har samma regelverk oavsett storlek. Energimarknadsinspektionen anser inte att det finns behov eller skäl att ta särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning.

Regelrådet gör följande bedömning. Det är tillräckligt tydligt beskrivet vilka överväganden som förslagsställaren har gjort när det gäller särskilda hänsyn till små företag.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet konstaterar att konsekvensutredningen håller tillräcklig kvalitet när det gäller bakgrund och syfte med förslaget, alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd, förslagets överensstämmelse med EU-rätten, särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser. Även berörda företag med avseende på antal, bransch och storlek samt påverkan på företagets tidsåtgång, kostnader och verksamhet, påverkan på företagen i andra avseenden och särskild hänsyn till små företag har beskrivits tillräckligt tydligt. Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag har Regelrådet funnit inte håller tillräcklig kvalitet, även om den i och för sig innehåller värdefull information. Denna brist är emellertid inte av sådan vikt att den blir avgörande för helhetsbedömningen av ärendet.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 13 september 2023.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjer och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Per Högström

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Per Högström
Föredragande